

Osavuositarkastus 1-6/2024 talousarvion toteutuminen

Khall 02.09.2024 § 204
170/02.02.00/2023

Valmistelija controller Markus Metsävainio

lin kunnan talousarvio on hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 4.12.2023 § 73.

Kunnanhallitus vastaa kuntalain 39 §:n mukaan talouden hoidosta ja valtuuston päätösten valmistelusta. Talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaan taloutta tulee seurata säännöllisesti kaikilla toimialoilla.

Kesäkuun tilannetta verrataan alkuperäiseen talousarvioon. Toteumaprosentti budjetin tasaisella toteutumisella saa olla kesäkuun lopussa 50 %. Tuloslaskelmassa on peruskunnan ja kunnan liikelaitoksen ulkoiset tulot ja menot.

Tuloslaskelma	TA 2024 1000 €	Tot 1-6/2024 1000 €	Tot %
Toimintatuotot	8.666	4.132	48
Valmistus omaan käyttöön	5	0	
Toimintakulut	-41.153	-20.832	51
Toimintakate	-32.482	-16.701	51
Verotulot	22.596	9.524	42
Valtionosuudet	13.274	6.482	49
Rahoitustuotot ja -kulut	-579	-379	65
Vuosikate	2.808	-1074	-38
Poistot	-4.010	-2.102	52
Tilikauden tulos	-1.202	-3.176	264
Varausten muutos	645	22	3
Yli-/alijäämä	-557	-3.153	566

Kesäkuun lopun toteutuneet käyttötaloustulot ovat 4.132 M€ (48%, alitus 200 t€), joka on 2 %-yksikköä alle kesäkuun lopun tasaisen toteutuman tilanteesta. Myyntituotoissa alitusta on perusopetuksen osalta muut yhteistoimintakorvaukset tilillä (87 t€), näiden laskutus toteutuu vuoden lopussa. Myyntituotot toteutuivat budjetoidusti vesiliikelaitoksen ja kaukolämmön osalta taksojen nostojen vaikutuksesta. Metsänmyyntitulojen kertymä toteutui ennakoitun mukaisesti alkuvuoden aikana.

Alitusta on eniten maksutuotoissa (77 t€) ja tuet ja avustukset (67 t€) tiliryhmässä. Maksutuotoissa suurin alitus on varhaiskasvatus sekä opinto- ja kurssimaksuissa. Maksutuotot rakennuslupien osalta kertyivät toisen vuosineljänneksen aikana, alitusta jäi 2 %-yksikköä. Tuet ja avustukset kertyvät myös loppuvuodesta hankkeiden valmistuttua.

Käyttötalouden menot ylittivät (51 %, n. 255 teur) talousarvion tasaisen kertymän. Tuloslaskelman kulueristä palveluiden ostot (53 %), aineet ja tarvikkeet (52 %) ja muut toimintakulut (61 %) ovat toteutuneet yli talousarvion. Varhaiskasvatuksen palveluseteli -ostot tilillä ylitys on 78 t€ ja ICT- palveluiden ostoissa 92 t€. Suurin ylitys aineet ja tarvikkeet tiliryhmässä on lämmitys, poltto/voiteluaineet ja rakennusmateriaali tileillä, joissa ylitys oli yhteensä n. 100 t€ kesäkuun lopun tasaisen kertymän tilanteeseen. Suurin ylitys on muut toimintakulut tiliryhmän

muut kulut tilillä, jossa ylitys on 145 t€ kesäkuun lopun tasaisen kertymän tilanteeseen. Henkilöstökuluihin sisältyvät sopimusten mukaisista eristä: yleiskorotus, järjestely- ja kertaerät. Kesäkuun henkilöstökulujen toteutumiin sisältyvät lomarahat.

Toimintakate/jäämä on alle talousarvion 1 %-yksikköä, joka on euroina 460 t€. Verotulot ja valtionosuudet ovat toteutuneet yhteensä 11 %-yksikköä alle talousarvion, joka on euroina noin 1,9 M€. Kunnallisverotuloihin on tilitetty vuoden 2023 kunnallisverotuloja kesäkuun loppuun mennessä 1,688 M€ ja vuoden 2024 verotuloja 6,481 M€. Kiinteistöverotulot kertyvät heinä-joulukuun aikana. Kuntaliitto on arvioinut kevään verotuloennusteessa IIn kunnalle kertyvän verotuloja 22,300 M€ eli 0,460 M€ vähemmän kuin talousarviossa. Ennuste tarkentuu syksyn aikana. Kesäkuun valtionosuuslaskelmien mukaan kunta saa 12,982 M€ valtionosuuksia eli 292 t€ vähemmän kuin talousarviossa. Kuluvan vuoden TE-uudistuksen korvauksen määrää ei vielä tiedetä.

Vuosikate on - 1074 t€ eli tulot eivät riitä menojen kattamiseen myös poistot 1.050 M€ jää kokonaan kattamatta ja tilikauden alijäämäksi muodostuu 3,153 M€ varausten muutosten jälkeen.

Kokonaisuutena investoinnit toteutuvat loppuvuosipainotteisesti.

KUNTA INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TA2024	TAM2024	MTA2024	TOT 1-6	Poikkeama	Tot%
INVESTOINNIT						
Menot	-7 265 000 €	0 €	-7 265 000 €	-1 478 398 €	5 786 602 €	20 %
Tulot	1 838 000 €	0 €	1 838 000 €	8 697 €	-1 829 303 €	0 %
Netto	-5 427 000 €	0 €	-5 427 000 €	-1 469 700 €	3 957 300 €	27 %
Kunta						
Menot	-5 140 000 €	0 €	-5 140 000 €	-787 481 €	4 352 520 €	15 %
Tulot	1 013 000 €	0 €	1 013 000 €	577 €	-1 012 423 €	0 %
Netto	-4 127 000 €	0 €	-4 127 000 €	-786 903 €	3 340 097 €	19 %
Vesiliikelaitos						
Menot	-2 125 000 €	0 €	-2 125 000 €	-690 917 €	1 434 083 €	32 %
Tulot	825 000 €	0 €	825 000 €	8 120 €	-816 880 €	0 %
Netto	-1 300 000 €	0 €	-1 300 000 €	-682 797 €	617 203 €	52 %

Yleisesti voidaan todeta, että vuosi 2024 näyttää olevan kuntakentässä erittäin vaikea. Alkuvuoden kehityksen perusteella tehdyt arviot näyttävät pahimmillaan siltä, että jopa kolmeneljäsosaa kunnista tulee tekemään vuoden 2024 osalta alijäämäisen tilinpäätöksen. Osa kunnista saattaa mennä miinukselle jopa vuosikatteen osalta. Tilanteeseen vaikuttaa luonnollisesti yleinen taloustilanne, kova kustannuskehitys ja toisaalta työttömyyden ja yritysten tilanteesta johtuva ennakoituakin huonompi verokehitys sekä valtion päätökset mm. valtionosuusleikkausten ja sotesiirtolaskelmien osalta. Toisaalta osin vähän keinotekoisena hyvältä näyttänyt vuosi 2023 sekä yleinen kustannus- ja palkkakehitys on johtanut tilanteeseen, jossa osan kuntien menokehitys on jossain määrin karannut käsistä ja jopa 10 %:n kasvuja menokehityksessä on havaittu. Kuten kaikki ymmärtävät, tämä ei ole terveellä pohjalla missään tilanteessa.

Iin osalta ongelma ei ole niinkään kulujen hillinnässä, jossa olemme pärjänneet kuntakentän keskiarvoja huomattavasti paremmin. Toimintakulut ovat alentuneet alkuvuonna 0,3% ja henkilöstökulut 5,2 % edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna, mitä voitaneen pitää kohtuullisena. Ongelmamme liittyvät tänä vuonna vahvasti, kuten kuntakentässä kaikkienensa, tulopuolen kehitykseen. Tästä osansa on yleisessä talouden kehityksessä ja korkokehityksessä, joka toki on menossa parempaan suuntaan, mutta edelleenkin hidastaa ja estää sekä yksilöiden että yritysten investointikykyä ja -rohkeutta. Halua investointeihin kyllä löytyy molemmissa ryhmissä. Myös työllisyyskehitys ja yritysten tilanne edelleen odottaa paranemistaan.

Vaikka ensimmäisen puolen vuoden osalta tilanne näyttää melko synkältä, varsin tarkasti tehty ennuste ei kuitenkaan ole suoraan ensimmäisen vuosipuolikkaan toteuman mukainen. Ennuste, joka näyttää vuoden 2024 osalta vuosikatteen 2 739 teur ja alijäämäksi -1 021 teur on yleinen taloustilanne, toimintaympäristön ja maailman tilanteen kehitys sekä kuntakentän ennusteet huomioiden siedettävä.

Olellisen tärkeää on edelleen kaikkien talousymmärrys, talousjohtaminen ja tarkka taloudenpito. Kuitenkin meiltä täytyy löytyä uskallusta luottaa myös tuleviin tuloihin, satsata tässä vaiheessa elinvoimainvestointeihin sekä elinvoimaa tuoviin tulevaisuuden mahdollisuuksiin. Pelkästään säästämällä mikään kunta ei ole noussut suosta mutta moni on kiihdyttänyt negatiivista kierrettään. Iin osalta on ilahduttavaa, että alkuvuoden aikana on perustettu yhtä paljon yrityksiä kuin viime vuonna yhteensä. Myös isoja hankekehityksiä on meneillään. Jonkinasteista liikehdintää on myös kiinteistökaupassa, joka on itseasiassa varsin vilkasta alueellamme. Toivottavasti se alkaa näkymään myös vahvana muuttoliikkeenä ja väestönkasvuna lähivuosina. Myös näkyvyytemme on ollut varsin positiivista ja isoa.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Manninen Marjukka
Päätösesitys	Kunnanhallitus päättää merkitä talousarvion toteutumisen 1-6/2024 tiedoksi ja edelleen kunnanvaltuustolle esitettäväksi.
Päätös	Hyväksyttiin.